

de döne ori in septemana : Joi-a si
Domineca ; era candu va pretinde im-
portanti a materieror, va sei de trei și
de patru ori in septemana.

Prețul de prenumeratiune.

pentru Austria :

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diametate de anu	4 fl. v. a.
patraria	2 fl. v.
pentru Romania si strainestate :	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
diametate de anu	6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa si corespondintile, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditură; căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunțe si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căte 7 cr. de linie; repetirile se facu cu pretin scăzuta. Pretul timbrului căte 30 cr. pentru una data se antecipa.

ALBINA.

Imbraca-te in doiu, Natiune romana — de la Tisa si pan' la Atina !

Fii ai Romei antice — ori pre unde ve aflati resipiti in Oriinte, seu ori unde in lume, — gemendu si suspinandu de secle sub piciorul varvaru alu strainului, —

Traianidi si Aureliani de o potriva, dati resuflare dorerei Vostre, dati cursu liberu lacrimelor vostre ferbinti si amare! —

Biserica crestina orientale intréga, dieci de milioane de fii ai ei din tóte némurile, — audi, — audit sunetulu sfasitoriu de inima alu campaneloru — din una mília de turnuri! elu anuncia o perdere mare pentru toti, o lovitura grea a sortii, anuncia ca — unulu dintre cei mai buni si mai demni fii si aoperatori ai natiunei romane si a bisericei crestine orientale, — unu mare geniu, unu adeveratu atletu alu generatiunei sale,

NU MAI E - INTRE CEI VII!

ANDREIU SIAGUNA,

Archi-episcopulu si Metropolitulu si revindicatoriulu autonomiei bisericei romane ortodosse
din Transilvania, Banatu si Ungaria,

Barbatulu, pre care Ddieu l'a distinsu cu insusiri inalte, pentru ca sè-lu faca sie-si vasu bunu spre scopurile sale providentiali sublime si sacre;

Monarchulu l'a decorat cu demnitati si title, cu cruci si onoruri, pentru ca sè-i recunoscă valórea si sè si-lu deoblege prin recuperoscintia,

Natiunea si biserica l'a amatu si urmatu — ca pre o stéua conductória, pre unu degetu alu Provedintiei, pre unu Moise alu presintelui, de — carele d'alta parte contrarii bisericei si ai natiunei romane — aveau mare respectu,

Escelestia Sa, pre santitulu si pre veneratulu nostru

Archiepiscopu si Metropolitu Andreiu baronu de Siaguna,

dupa lungi si grele suferintie de diece luni aprópe, sub decursulu carora fît cei buni ai bisericei si ai natiunei, cati audiau de ele, suferau si ei tormente sufletesti si plangeau din inima, precum ni adusa o telegrama din Sibiu, sambata in 16/28 iuniu, la ora 6 dupa mediasi, a reposatu in Domnulu, — a reposatu in cea mai de plina linisice si resignatune, chtar si in momentulu mortii modelu de crestinu bunu si de barbatu in conscientia implinitet sale mistunt!

Marimea a cestei perderi pentru biserica si pentru natiune, — vieti si activitatea publica a acestui barbatu, — virtutile si meritele sale, cu unu cuventu : **valórea morale si natiunale a Reposatului**, nime nu este, nu poate fi mai bine indreptatitu si chiamatu — a le apretiu, **de catu noi**, cari in vietia-i, n'am numerat in partesanii si satelitii sei, nu l'am linguisit uici o data, nu ne-am bucurat de gracie si favorurile ce imparti; — cari mai multu i-am statu in facia ca opositiune, — dar opositiune leiale si liberale, pre raru pentru de a-lu impiedecă intru ceva, ci — mai vertosu pentru de a-i inainta si acceleră lupta, pasii spre desvoltare si organisare bisericesca-natiunale.

Noi cari de la 1840 incepandu, in cursu de 33 de ani, intre cele mai grele si variatobie imprejurari, unu momentu nu l'am perduto din vedere, ci l'am petrecutu cu cea mai seribsa luare a minte, — noi cari 25 de ani am luptat — candu alaturea cu elu, candu nainte-i, candu in derertrulu seu, forte desu si in contra-i, — dupa cum adeca ni comanda — intru interesulu causei, pricepera si convictiunea nostra si a celoru de unu spiritu cu noi, — noi, dupa cea mai buna conscientia si esperiuntia — recunoscem si anunciamu, ca am perduto **unu barbatu mare, unu luptaciu dintre cei mai demni si ilustri ai secolului**, alu carui merite sunt multe si mari si de eseftu pentru generatiuni in nainte, merite cari nu vor fi uitate si contestate uici o data, pe temeiulu caror a memorii nu-i va peri, ci va fi binecuventata din secle in secle, pre catu timp se va mai asta inima romana si o biserica crestina orientale pre pamant; — am perduto **unu barbatu mare si necompensabilu!** — am per dutu, in br'a luptei si periculului, pre conductoriulu celu probat si sicuru!! —

Provedintia ne-a pusu prin acésta mörte, si prin lungulu morbu ce a preces'o — la o noua, grea proba, la unu essamenu pre riguros; interesele cele mai mari si vitali — ni sunt puse la intrebare! Si este absolutu de lipsa se fiu barbat, se nu decademu cu spiritulu; memori'a, umbr'a, exemplulu marehui Reposatu se ni inspire incredere in noi, pre cum si in scopurile si caile Provedintiei!

Sè ne imbracam in doiu cu totii, se versam la lacrime la scrieru si mormentulu marelui archiepiscopu si metropolitu **Andreiu**, se-i dicem acum si pururi:

Eterna memori'a lui! Fie-i tierin'a usiora, er sufletulu cu dreptii!!

Astfelui dandu sublimei umbre tributulu recunoscintiei nostra, se ni continuam lupta, se urmam calea, directiunea, pre care ni av deschis'o si inaugurat'o — marea ante bisericescu si natiunalu **Andreiu Siaguna!** Asia si numai asia ne vom afirmă demni de elu, demni de scopurile cele mari, de vertutile si meritele lui. —

ANDREIU SIAGUNA,

Dupa biografieele căte i s-au publicat pana acum si ni sunt cunoscute, a fost nascut la 1. ianuarie 1809 in Miscolciu, Ungaria de susu, din parinti macedo-romani, de conditie comercianti, dintre acei bravi macedoneni, cari tocmai pentru valoarea loru morală si materială, persecutati cu deosebita ura de catraturci, in seclii 17 si 18 erau constrinsi cu familiele loru a-si parasii patria din Turcia, si a trece din cōci, pentru de a-si salvă viațea, avea si onoreea — de furi'a varvarilor, ce atunci pangariau umaintatea, — din acei pre alesi romani macedoneni, din cari se redicara apoi atâtia ilustri barbati pentru biserica si natiunea nostra, a Romanilor din pările Austro-Ungariei. Numele de botez alu Reposatului era Anastasiu; er Andreiu a fost numit candu a intrat in statul monachal.

Anastasiu Andreiu Siaguna deci abia ajunse la alu 65-lea anu alu etatei; luptele si lucrarea ne'ncetata si morbi ce-lu coplesira, lu inbetrausera in cătu dejā nainte cu 2-3 ani se asemenea unui mosnēgu de 100 de ani. Vigoreea spiritului insa nu l'a parasit pana'n dilele din urma.

Studiale si le-a facutu — parte la loculu nascerei in Miscolciu si la Turnavia, dar mai vertosu in Pesta, absolvendu cursulu de drepturi la Universitate; si fiindu că — dupa-ce in urm'a unei catastrofe familiare, ca teneru ne-adultu — devenindu in ghiarele bisericei catolice si a parintilor iesuiti, a sustinutu prob'a credintei sale strabune cu rara firmitate de caracteru, la indemnul episcopului odeniora alu Versietiului, Manoiloviciu, romanu de natiunitate, pre cum si a unchiului seu A. Grabovschi, celebrului odeniora natiunalistu macedonenu si comerciant fōrte avutu din Pesta, se destinase vietii bisericesci monachale, — a ascultatu sciintiele teologice in Versietiu, apoi s'a calugarit u in monastirea Hopova din Sirmiu, a functiunatu dupa aceea ca profesore de teologia mai antaiu in Versietiu, apoi in Carlovets, unde treptat, dar destul de rapede s'a naltiatu pana la gradulu de archimandritu alu Monastrei Covilu in Baciu.

Trei precelintie avea acestu barbatu mai vertosu, intr'unu gradu ca pucini alti moritori; acelea acum, la culmea etatei sale de 35 de ani, ajunsesera si ele la culme si cuceriau tōte inimeli si tōte spiritele juru imprejur: o frumsetia si statura corporale chiar imposante, o crescere si portare — fina si alăsa, o diligentia neobosita. Directorele de atunci alu Gimnasiului de Carlovets, (pre acelui timpu celu mai renumit u in tiéra,) cu numele Iacobu Gersiciu, carele avea si profesura de etica, de poesia si de stilul latinu, candu splică scolarilor insemenetea proverbiului lui Socrate despre Platone: „Anima pulchra in corpore pulchro,” cită de esemplu pre protosincelulu si apoi archimandritul Siaguna!

Ca secretariu archipiscopal, dar si ca profesore in Carlovets, densulu multu a scrutatu archiv'a si a sploatatu bibliotec'a metropolitana, diu'a nōptea pregatindu-se pentru viitoru. De atunci, ba mai de teneru, man'a prevedintier par' că-lu conducea, i creia calea si viitorulu. Ca studinte in Pesta, desii nu scia de cătu pre pucinu romanesce, i placea a se insoci mai vertosu cu studintii romani, cu Gozdu, Vasiciu si altii; apoi ca clericu si profesore de teologia, invetiase perfectu limb'a serba si slava, multu mai bine de cătu pre cea romana, — cu tōte insa nu se trudia a se alipi — ca multi altii pre atunci — de natiunea serba, pentru de a-si face o cariera mai secura si mai splendida! Elu la serbi mai curendu devenia episcopu si — de securu — dupa Raiacici, elu era patriarcu serbilor, déca areta plecare d'a se amalgamă; — dar cine ore atunci remanea se desrobēsca si restaurare biserica si ierarchia romana natiunale! Pe cine Cericu pentru acestu sublimu si greu opu — poté se aléga atatu de bunu si securu?

Dupa mōrtea eppului Moga la anulu 1846, archimandritulu Siaguna fu numit Vicariu generalu si in 2. sept. 1846 ocupă acestu postu, er la alegera si nodului protopopilor ce se fece in 2. decembre 1847, elu cam pre a nevoia obtinu atatea voturi, incătu se intre in candidatiune; dar intrat, anulu 1848 lu-afli episcopu romanu ortodoxu alu Ardélu.

Celu-ce ar vré se cunoscă punctele de vedere, cari au condusu pre cele mai nalte cercuri la denumirea acēstă, ar trebui se cetesca — anafor'a cancellariului b. Josika, prin carea lu recomandă Domnitorul; foră acēsta cunoștiinta — nime nu pote fi in stare d'a apretiu cum se cade nici persón'a, nici imprejurările. Noi — am petrunsu acelu actu si — portarea nostra mereu ne-am trudit a o conformă celoru invetiante din elu si — de aceea noi am disu si dicem că, nu pigmeii potu se fie chiamati d'a judecă asupra referintiei nostra catra marele barbatu! Destulu că, denumirea lui **Andreiu Siaguna** de eppu alu Ardélu era par' că totu de o data si parol'a pentru deschiderea unei ere seū epoce noue!

In februarie, martiu si aprile 1848 prorupsera revolutiunile; in 3/15 mai lu-vedem pe eppulu Siaguna la Blasius, in campulu libertătii, imbra-

cisindu-se cu episcopulu romanu gr. catolicu Lemeny, si binecuvantandu si conducendu miscarea romana natiunale; de aci in colia lu afămu — la Pesta, la Innsbruck, apoi ér la Sibiu; apoi prin Romania — trecendu 1849 la Viena, Praga, Olmutiu, totu in fruntea deputatiunilor romane, stăruitorie pentru recuoscerea de drepturi natiunali pe séma Romanilor. Intr'acestu timpu ve-demu pre conducerii revolutiunii magiare acusi redicandu-lu si glorificandu-lu, acusi condamnandu-lu si declarandu-lu afora de lege. —

De atunci si — pona la óra mortii, — căte a facutu — pe terenul politiciu, bisericescu, literariu si fundatiunalu, — prin căte si bune si rele a trecutu, — cine óre nu scia?! si — cine ar avea cutesanti'a d'a incercă se le insire măcar cu de amenuntulu pre tōte, cu atatul mai pucinu se le apretiuésca — intr'o biografie ocazie, pentru o foia politica? Ajunge a spune că, candu omulu le recugeta, par' că nu-i vine a le crede, atatul ele sunt de multe si minunate! Ajunge a spune că, ori-ce intreprindere seriōsa s'a facutu — unde-va, din care-va parte, intru interesulu natiunei romane si alu bisericei romane ortodosse, s'a facutu — său prin elu, său cu densulu in frunte, său celu pucinu cu binecuvantarea lui pre-alabile; — ér fora densulu ori-ce s'ar fi intreprinsu, n'a reesit, par' că n'ar fi fostu cu destula seriositate, i-ar fi lipsit binecuvantarea ceriului!

Noi am sciatu acēstă, pentru că am vediutu o afirmandu-se faptualminte, si de aci a fostu că — pururi ne-am trudit — cu ori ce pretiu, cu concesiuni in forma si fondu, a-lu cascigă pentru intreprinderile cele mari, si — de unde nu ni-a succesu a-lu cascigă, — nici n'am inceputu! — Pentru trei cause mari, pentru cari pan' la mōrte ne va doré, — n'am fostu in stare a-i cascigă conlucrarea — cu nici unu pretiu, măcar că li-a recunoscutu importantia si chiar necesitatea; dar relatiuni alc persoanei si pusetiunei sale sociale — dicea că-lu impedecea absolutu. Un'a a fostu — cau'a episcopiei romane din Temisbora; alt'a — incercarea de paralisare a pactului dualisticu nainte de in-coronare; a treia — o alianta său apropiare bresi-care. Despre acestea oca-siunalminte vom publica datele si marturiele ce avem; — si publicul celu mare, natiunea, va avea a pretiu stăruitorie nōstre si renitentia ce ni s'a opusu.

De o data cu restaurarea Metropoliei in decembrie 1864, dieces'a ardelenă fiindu redicata la rangulu de archi-diecesa, **Andreiu Siaguna** a fost numit Archiepiscopu si Metropolitu, — nu insa fora votulu bisericei, căci — celu pucinu intr'atât'a s'a satisfacutu recerintielor canonice, că s'a ascultatu sinodulu episcopescu si opiniunea barbatilor romani de incredere de langa acelu sinodu.

Ca metropolitu a ajunsu a tiené deux congrese natiunali bisericesci si cu acestea impreuna a pune temeiul unei organisatiuni canonice constitutiunali si liberali a ierarchiei bisericei romane ortodosse, pre cum nu se mai afla — unde-va in lume o biserica mai bine provediuta.

Că n'a fostu inca in stare a si essecută si realiză tōte — deplinu, dupa lege, cau'a a fostu — nu densulu, ci — pre de o parte morbulu ce — aprōpe de duoi ani lu incalecatu, pre cum si masterile imprejurările politice, cari i-au in-grenatul morbulu si — accelerat mōrtea!

Din punctu de vedere alu politicei — nu ne indoim cu — pre cum in vietia adesea a fost atacatu si condamnat, va mai fi, si pote se fie atacatu si dupa mōrte; căci ómenii judeca mai vertosu dupa succesu, ér succesulu este unu lucru de comunu fōrte problematucu. Noi insine — nu o data l'am atacatu, măcar că, său — tocmai căci am sciatu, cumca politic'a nu eră chiamarea sa directa; dar fiindu că o pricepea bine, ca pucini altii, si — fiindu că necesitatea ne stringea a-lu atrage, a-lu ingagiă si a-lu avea in partea nostra, — firesc că ne-necagiamu candu lu-credeam contrariu său alu contrarilor! Ajunge atâtă, spre a-lu justifică — nu numai, ci chiar spre alu aretă si in acestu punctu de omu raru! ceea-ce nu va se dica cătu, că elu dōra a fost — fōra de slabitiuni si fōra de peccate; nici de cătu; căci este regula generale că — ómenii publici cei mari, au si sminte mari, in tocmai precum cerpurile fisice cele mari, in lumina au — umbre mari!

Acestă si astfeliu a fost — in pucine trasure principali descrisu — fie-iertatulu nostru metropolitu **Andreiu Siaguna**! Acum odichnăsca cu sanctii in pace, căci — elu si-a meritatu odichn'a!

Dupa o depesia telegrafica; sosita ieri din Sibiu, la reportul despre marea perdere a bisericei si natiunei romane, Msa Imperatulu si Regele nostru, dupa aceea si Ministrul presiedinte Szlavay totu pre cale telegrafica catra Vicariului archiepiscopal au grabit u a-si manifestă condoliintă pentru acēsta perdere! — O onore rara acēstă din partea MSale!

Pesta, in 30 iuniu n.

Si-acuma ce e de facut?

Mai antaiu de tōte este a se ingrigi de o inmormentare — asiā cum o merita malele defunctu.

Vicariul si consistoriul archiepiscopal — mai de aprōpe, dupa noi insa, in co'ntie legere si conlucrare cu consistoriul metropolitan — ar fi avutu a se'ngri, si erau responsabilu pentru acēstă naintea congresului si natiunei.

Intr' acēta — pre cum ni se inceintiadia, inmormentarea — de buna séma nu fōra de stula causa, va avea locu mane, mercuri, la Reginari dupa dorintă a reposatului.

Implinindu-ni astfeliu sacrele detorintie catra umbr'a fericitului, avem in data, său si totu de o data, se ne ingrigim — de cei vii, de biserica si natiune.

Prin cine si in ce modu? — Caci este primul casu, dupa restaurarea ierarchiei; pentru noi toti — lueru nou!

Tocmai din acēsta consideratiune, toti căti si-au luat ustenel'a d'a studiu si cum-penit bine cestiunea si imprejurările, in una-nimitate au constatatul absolut'a necesitate, de a se urmă strinsu dupa lege, si a nume in punctele, unde legea e chiara, chiar dupa liter'a ei, ér unde ar incapă vr'o dubietate, dupa cea mai leiale si logica interpre-tare a ei.

Eca cum suna concernintile dispuse-tiuni a le legii, adeca a le Statutului organicu bisericescu.

„Congresulu pentru alegerea de metropolitu se convoca — — — prin consistoriul metropolitanu, in terminu celu multu de trei luni dupa reposarea metropolitanu.“ (§. 156.)

Va se dica, reposandu metropolitanu in diu'a de 16/28 iuniu, dupa liter'a legii, congresulu trebuie se se adune pan' la 16/28 septembrie a. e; cu cătu insa mai nainte, cu atat'a mai bine, pentru că — eu atatul bise-

rică romana natiunale mai scurtu timpu va fi foră supremu pastori si espusa tuturor posibilelor eventualităti, respective pericole.

„Convocarea congrèsului se face in intele-sulu articolului IX. de lege din an. 1868, pre langa insemiintare catra Majestatea Sa, prin Metropolitulu, éra in timpulu vedurii prin Consistoriul metropolitanu.“ (§. 151.)

„Consistoriul plenariu — — — dispune cele de lipsa in privintă convocării congresului — — — si a alegerei de deputati.“ (§. 170, alineatulu II.)

In consistoriul metropolitanu — „duce metropolitulu presidiulu, éra in casu de impe-decare, celu mai betranu episcopu.“ (§. 161. alin. II.)

„Pentru alegerea de metropolitu si archiepis-copu, congresulu se compune din 120 de deputati, la cari archiepiscopu concure cu 60, ér eparch'e a Aradului si Caransebesului cu căte 30, alesi dupa modalitatea prescrisa in §. 148, de sine in-tielegendu se, că archiepiscopii la acestu casu

infie care sercu alegu căte duoi deputati si deca mandatulu deputatilor pentru congresul mai de nainte alesi — inca n'a spirat, numarul pentru numerulu ce mai lipsesce se facu aleg-noue.“ (§. 155.)

Aci avem deci normata si in degetul calea si pasirea intréga.

Consistoriul metropolitanu plenariu si fi adunat u numai de cătu, căci aeel'a, iindu si dupa definitiunea §-lui 158, — „organul supremu, administrativ si judecătorescu pentru intréga provinciu a metropolitanu“, in casu de vacanta a scaunului metropolitanu, devine proprie unicul conducetor si reprezentant alu ierarchiei, lipsindu la noi cu totulu insu-tiunea de administratura.

Consistoriul plenariu consta — dupa §. 170, „din toti membrii deosebitelor senați, pre cătu acestia — — — nu ar fi impede-cati a participa.“

Consistoriul metropolitanu deei, carele de comunu este numai periodicu, pentru

loru ; nu cauta a se convinge despre caracterul membrilor acelui comitetu din Paris, despre scopulu loru celu adeveratu, — nu cauta, că de unde ore vine aceasta amabilitate a acelui omeni facia da poporale patriei nostre ?!

„Déca despre tota „Albina“ ni-ar poté dă date secure, am fi linisiti,“ asta scrie dlu Moldovanu.

Responsulu nostru ar poté sè sia forte scurtu ; am poté sè respundem simplu — prin-tr'o contra-intrebare :

De ce naiute de impacatiunea domnilor magari cu Austria, Andrassy si Pulszky, Klapka si Csernatony si o mfa altii, cei mai buni patrioti, totu mereu cochetau si conspirau cu strainii : Garibaldi si Mazini, Cavour si principale Napoleonu, Bismarck etc. ba pana si cu Goričakoff.

De securu, pentru că la cei de a casa nu gasiau radim, nu poteau sè aiba — incredere pentru scopurile loru, — despre cari vremu a crede ca au fostu cele mai bune. si nobile. Dar — fiind ca analogia nu e tocmai deplina sè lasam trecutulu si sè vorbim despre presinte.

Noi, noi romani, precum si celealte popoare nemagiare de sub coron'a santului Stefanu, de 12 ani si mai bine, mereu am aratatu si documentat — Monarchul, Dietei, Publicul celu mare, că avemu trebuinte absolute si postulate legitime intru interesulu progresului, si existie nösatre natiunale, intru interesulu patriei; — ei bine am aflat unde va recunde cere si sprijinire ? A facutu legalatiunea, face guvernul, facu faptori publici ai tierii, seu proprii ai natiunei magiare — cătusi de pucinu pentru desvoltarea, progresulu, perfezionarea, prosperitatea — presintele si viitorul natiunei romane de aproape trei milioane din acesta patria comună ?

Óre nu din contra, pretotindeni suntemu respins cele mai juste pretensiuni si cele mai grave plansori ale nostre ?

Óre nu — toti romani buni si onorabili, toti căti au mai pastrat in peptu-si, si nu sciu sè-si ascunda, sè si-lu renege semtiul de onore si de demnitate natiunale, — au nu toti sunt tacasi de — rei patrioti, de straini si traidorii ! si — nu óre cu lamp'a sunt cautele mai miserabili, mai degradate fature din sinulu nostru, si redicate si folosite in contra nostra ? !

Ei bine, facia de acesta trista si deplorabila, dar si condemnabila experientia, ce ar poté sè remana ómenilor de inima, de sufletu, de conștiinția ? — Să se supuna orbisui, neconditunat impetului, furiei bărbare desna-tionalisatorie si demoralisatorie ?

Apoi — sciti că acesta numai caracterele cele miserabili, lăpădaturele unui poporu o potu face si s'a indatinat a o face !

Este deci — naturalu, este spontanu că cauta, căre, implora ajutoriu — aiuri, din vecini, si a nume mai antai de la cei mai apropi, de la cei inruditi; — intocmai precum, déca intr'ocas, intr'o familia, frati se sentu terorisati, despojati si sugrumati de unul mai mare si mai tare seu mai violinte, — déca propriele loru poteri nu li ajungu pentru de a-lu domoli si aduce la calea dreptătii pre degeneratulu frate, naturalmente striga, implora ajutoriu vecinului, — pre carele ce e dreptu, adesea lu-plătesc ferte scumpu ! — —

Noi, pre langa esemplulu mai susu citat din istoria nouă a domnilor magari, am poté sè aduce inca o multime de esempele ecolanti din trecutu, de la ori care poporu, unde in asemenea imprejurari, asemenea s'a urmatu — totu spontanamente, fora vr'unu planu preconizat ; dar — vom aduce numai unul, din a nostra propria vieti, din seculul trecutu.

Dupa ce dojá una sută si cincis-deci de ani statulu, in contra realului si positivului, nu voiai sè recunosc si respecte existinta a bisericsei ortodoxe in Transilvania, ci persecută mereu pre crestini si preotii de acesta confesiune, si — dupa ce tota plansorile si gravaminile redicate — pon' la Tronu, fusera consecintimente respinse, unii dintre cei persecutati — chiar din clerus, emigrara din patria si vr'o duoi ajunsera pon' la Moscova si Petropole ! Si — sciti ce a fost urmarea ? A fost că Imperatés'a Catarina a II. a intrevenit la Maria Teresia de adreptul, si că — pré curendu apoi dieces'a ardelenă ortodoxa a fost recunoscuta si scaunul episcopal mereu re'introdus in dreptulu seu.

Să nu credeti, dle Moldovanu si domnilor magari că, unu poporu cu vieta, pentru

că are in sinulu seu si căti-va Olteni Bohatieli pote elu insusi, pentru dragulu asupratorilor sei, să renuncia la vieta ! Nu pote, macar d'ar decretă o acést'a — din stupiditate, d'o suta de ori elu seu carturari lui !

Domnii magari — candu o data vor ajunge a scapă de preocupatiunea si orbi'a loru de astazi — déca vor ajunge-o, — tocmai nöa, precari ei ne tienu de inamicii de morte ai loru si ai magari-simului, vor avea ni multiam, că — cu multa truda si chiar cu sacrificia luerămu, a dă instinctul national de renitintia si resbunare, cea mai legală ratinabile directiune, si astfel a feri — pre cătu numai se pote interesec comun — de conflicte si pericole. —

Pré bine scimu noi, că cine sunt cei ce in Paris s'a reunitu; pentru de a ni inlesni mediocele de cultura scimu pentru ce acést'a, cu ce scopu si cugetu. S'a atinsu lucrul si in făt'a nostra, dar — asia se vede că dlu Moldovanu si-a notatu indegetatiunile nostre.

Motivul este, pentru că patriotii francesi sub decursulu nefericitului resbelu franco-germanu, au descoperit sincere simpatii la populare asuprite din pările nostre, si — antipatii pentru pangermanismu ; — scopulu deci este: a substitui cultur'a mai nalta germana, cu cea francesa, astfelu a impiedec latirea spiritului germanu, — pregatitoriu de cale pentru pangermanismu spre Oriente.

Să nu priospă domnii magari — acést'a ? Ar fi triu, déca aliant'i loru cu germanismul si acesta pricepere simpla li-ar fi tulburat' !

Fie dlu Moldovanu, fie dnii dela „M. Polgár“ linisiti in acea privintia că — romani nu vré reulu patriei si nici alu natiunei magiare; nu-lu vremu chiar nici prin intreprinderile politice din Roma, prin „Dacia Traiana“; vremu numai, ca conducatorii natiunei magiare să se convinga, cumca — nu suntemu o massa morta, — nu suntemu mamaliga, precum au credutu ei — ca să ne sentim fericiti d'a fi — gatiti de Olteni si papati de ei pri legile loru nedrepte, ci că — si instinctualmente dar si cu prejudicare, avemu să ne aperdalu seriosu in contra perfidelor loru incercari d'a ne seraci, dripli si nimici — moralmente si materialmente !

Si — să scie dnii magari, că si noi, casi tota poporale cu vieta si cu fire sanatosă, gradulminte ni desvoltam lupt'a. Astazi suntemu in stadiulu primu alu destetarei, in stadiulu gravaminelor, plansorilor, rogarilor, si lucrămu la cultur'a natiunale, mai multu scientifica; — dar impedecati consecintimente pre acést'a cale, mane — casi impinsi d'o mare necesitate, vrendu-nevrrendu, avemu să trecemu la altu stadiu mai periculosu, si poimane la altul si mai periculosu !

Să nu ni vorbiti, déca aveți minte, de o prele si impedecari violenti, căci acelea pentru noi sunt — totu numai naintari ! — Am vorbitu francu si sinceru, casă la frati. —

Diet'a Ungariei

Siedint'a Casei representantivu de vinerea trecuta, in 27 iuniu, am spusu că a fostu un'a dintre cele forte agitate si doveditorie de patim'a, ce predominosu astazi la faptori de statu si ii face necapabili de adeveru si de dreptate.

Dupa cele formali si dupa presentarea de mai multe petitiuni si dupa ce deputatul Popovics Jenő propuse in forma de concilu, ca să se votedie o suma mai considerabile spre scopul d'a tramite la espusestiunea din Viena cătu de numerosi teneri seraci cu spesele statului, — se trecu la ordinea dilei: continuarea desbaterei bugetului ministeriului de justitia.

In generalitate Irányi si Kásper critisidu justitia a tierii, in teoria si in praca, de asemenea procederea ministeriului in opulu reformarei justiciei. Critică este aspră si se basedia pe experientia, pe opinionea publica, pe plansorile generale.

Hoffmann si ministeriulu Pauler apera procederea, dar recunoscu defapt le si in legi si in administratiune; ministeriul se incerca a dovedi, că reformele nu se potu efectua cu rendu.

Se trece apoi la desbaterea speciale, unde de la positiunea positiune, totu intre atacuri si lupte se votedia — dupa propunerea comisiunei bugetarie — preliminaru, pana la postul de 30,000 fl. cerutu de ministeru pentru codificare, pre care suma insa comisiunea finantata voiesce a o reduce la 15,000.

Pulszky fiulu, din centrul dreptei, se scăla si in modulu celu mai ageru ataca tota activitatea Ministerului de justitia, insirandu o suma de scaderi si o usuritate nespusa, pe testenul justiciei. Elu areta că — ori ce s'a facutu pana acum, s'a facutu foră seriosa judecata, ci numai ca să fie, pentru momentu; astfelu justitia a devenit totu mai rea si mai incur-

cata. Vin'a este — nu numai a Casei, carea mai multu s'a ingrigiu de politica, — ci este mai vertosu a Ministrului, carele intru intreprinderile sale, a nume in cele de codificatiune, nici insusi nu este orientat, nu scia in catru ! — Astfelu ia de a rondulu tota planurile si proiectele Ministeriului si tote le asta — seu gresite, seu negrigite, si — nu gasesce pre Ministeru orientat nici chiar in punctul administratiunei justicii ! Pulszky incheia:

Pentru codificare se recere — energia, decisivitate si perspicacitate, dar acestea Ministeriului de astazi i lipescu, pre langa totu zelulu si tota eruditinu lui. Propune deci a nu i se vota nemica sub titlulu de spese de codificatiune. (Aprobari in stang'a !)

Csemeghi, secretariul de statu in Ministeriul justitiei, intreprinde a combatte pre antevorbitoriu, unde persiflandu-lu, unde interpretandu-i vorbele asia, incă sè le arete absurd. Dar prin tota maestria si agerimea sa nu pote sterge reu'a impresiune a atacurilor lui Pulszky, pentru a căroru realitate pledea esperinti a

Pulszky in data se scola si protesta in contra mistificarii ce fece Csemeghi cu cuvintele sale.

Fiindu tempulu innaintatu, siedint'a se redică in medilogoul celei mai mari confesiuni:

Siedint'a de sambata in 28 iuniu, in carea a venit la desbatere caușa episcopului Schopper pentu publicarea infalibilitatii papale, — dupa judecat'a unoru foi, merita a se numi epochale, fiindu că aci s'a ventilatu tota referinti'a bisericei, si a episcopatului cătra statu si s'a manifestatu cugetele conduceatorilor opiniunei publice asupra acestui obiectu. Spaciu ingustu alu foii nostre nu ajunge spre a apretiul cum se cade acesta cestiune si suntem constrinsi a o contrage si representă numai in sembure.

Dupa implinirea celor formalii si dupa trei interbelatiuni: una de la Tombor, catra Ministeriul Croatiei, pentru că s'a adresat dietei in limba nemtieca; alta de la Polga, catra min. de militie, pentru unu abusu la inolare; a treia de la Nagy György, catra min. de instructiune, pentru principiale, dupa cari se imparte ajutoriul votatu in bugetu pe séma docintilor seraci; — cari interbelatiuni se comunica concernintilor ministri, — mai de parte dupa mai multe reporturi din partea unoru comisiuni, — cari reporturi se vor tipari si impartii; — si infine dupa ce ministeriul instructiunii publice substerne unu proiect de lege pentru regularea inventiamentului mediu si superioru, ér ministeriul-presedinte Salávy presentă mai multe legi sanctiunate spre publicare, intre cari a nume cele pentru provincialisarea granitiei militarie si ea pentru banc'a de escomptu, — se trece la lucrul principal.

Interpelantele Lükő repetiesce că nu pote afă cucale, si trebuie să condamne pasirea convintie a ministeriului facia de eppulu de Rosenau, aréta că acést'a nu este securitate, că acést'a incuragiéda spre desconsiderarea legilor; elu dice: „Este adeveratu scandalu, că pentru d'a se poté viola legile foră pedepsa, ajunge ca cineva să pote la gutu cruce de aur.“ Elu areta că dupa lege, procedură seriosa era, a lipsi pre eppulu calatoru delege de beneficiul seu. Face deci propunerea — subscrise de mai multi, ca să se reprobe pasirea ministeriului si să-lu indrumă pe acesta, a tinenă cu rigore la, juz placeti“ si a procede foră crutiare contra calatorilor de lege.

Ministrul Trefort se scusat, sustinendu că a procesu corectu; căci publicarea dogmei nu s'a facutu formalmente si aci nu eră consultat a ingagiá autoritatea Domnitorului, mai vertosu dupace este conoscutu, cum referinti'a bisericei catra statu prin lege positiva nu este precisata. Desi cere a i se aproba portarea, dar ca să puno capetu dubietătilor propune a emite o comisiune, carea in contielegere cu ministeriul să compuna unu proiect de lege spre regularea reportului intre biserica si statu.

Pe langa aceste două propuneri se incide acum a lupta de trei ore, aducendu-se cele mai poterice argumente de ambele parti. Pentru propunerea interbelantului Lükő vorbescu: Gullner, Ugron, Almásy Sándor si Csíky; pentru ministeru: Hoffmann, Lukácsy B. Apponyi si Deák. Acestu din urma cu zelulu unui omu teneru desfasuri a intr'o formalie sisteme cestiu-ne si lupta de adi a bisericii cu statulu si aperi la pre ministeriul. Elu — pre scurtu disu, aréta, că ministeriul nu poate face astfelui, de cătu numai a admoniá pre eppu, pentru că — n'avea lege, pe temeiul carei să-lu dăe in judecata spre a-lu pedepsi, căci foră Monachulu nu pote pedepsi, si asiá elu, fiindu că reconoscă cumca episcopatul tinda a incepe resbelul cu statulu, pona să incepe resbelul, recomenda a fauri arme, adeca a creia o lege, precum propune ministrul. Dealtimetrele accentuă cu aplombu, că — să sa ferescă Diet'a si guvernul a atită foră matura prejudecăra lupta intre statu si biserica, resp. biserici, căci astfelui de lupta

— pururiā e daudsa seu minimum gretită (Applause generali.) Atât'a strinsu la cestie insa dlu Deák se pronunciă la acesta si siunie asupra tuturor punturilor seu cestiu loru de controversa in lupta cea mare de astă intre biserica si intre statu, dar se pronunca unu jesuitismu, o rafinaria ce intrece si tipuirea, acceptandu de comunu parerile dicăli, si totusi ingradindu-se cu căte tota rezinată din liberalismul seu celu mare să ese de ocamdata nemic'a !

Elu se dechiară pentru sistemul american ca statul să n'aibă a se amesteca in afaceri unei confesiuni, decătu numai pre cătu si ar lura in contra statului. Nici chiar legiuatul nu pote fi indreptatita a dispune că, cum să regulata o autonomia bisericescă, ci numai cu să nu fie.

Elu tiene că — prerogativele prelatilor trebuie sterse; nu insa foră cale si foră timpul ei să nu se tina persecutati, căci — nu mai periculosu decătu martirulu !

Elu tiene că — averile bisericei nu se atinga, să se leze bisericei, numai si desparta de aceleaverile pentru instrucție.

Elu tiene că — cassator'a civilă să obligativa; căci cea facultativa este buna numai pentru confusione.

Dar tota la tempulu seu ! Incătu pentu comisiunea propusa de ministeriul Trefort. Deák tiene ca aceea să se aléga la tómna, caușa va fi mai completa, si să se aléga cu privire la tota — nu numai confessiunile, ci și naționalitatile !

NB ! „Pest Napló“ numi acestu discon-alu dlu Dedk program'u politica ecclastică intregei partite librale din Ungaria.

Mai fiindu inserisi la cuventu diu part stangei Simonyi Ernő, Majoros si Simonyi, tempulu standu la 2, continuarea se otarea pe luni.

Fiindu că spaciulu nu ni permite a publica asta data regulata el resultatul siedintei de ieri, luni, insemnănumi numai pre scurta cumca dupa o desbatere continua pre serioza la votare s'a primita propunerea Ministeriul Trefort, pentru emiterea unei comisiuni, a instructiunea ince, ca aceea să ide de baza a crârei sale principiale desfasiurare de Dedk. Acestu conclusu intréga press'a de astă considera de unu pasu de oca mai mare importanta pre calea regulařei referintelor intre biserica si statu,

O istoria din Carasiu,

si a nume din cerculu Maidanului, estiam vechia, — căci noi resverasem reportul concernint pentru unu studiu, unu unu, una ocasiune speciale — dar si asiá vechi si pana s'o folosim mai bine, fiindu că este foarte instructiva, si caracteristica pentru timbul presintei si pentru noi, intre imprejurările de facia, merita a fi adusa la conştint'a si apretiulirea publicului.

A fost asta primavera si inca chiar incepantu. Dlu pretore — Fabry — paru-se magari incarnat, dar in cercu curaj romanu, si barbatu nu foră pricepere politica, calatoriu prin comunie, pentu de statori preliminariile comunali. La aceea ocazie deci, se intemplara in unele comunitati minunate.

In rubrica pentru gazete, tota comunitatea preliminara pe séma unei séu si a multor foi magari si chiar nemiesci — sume considerabili, unele pucine preliminare pentru „Albina“ căte 5 fl.; ér unu simplu numai pentru o gazeta romana 8 fl.

Preliminariile pentru foi straine, ajungau pana la 30 si 40 fl. si — de si numai in intregu poporul nostru nu citesce, pentu că nu pricepe acele foi straine — totusi mele preliminare se votau pretotindenia in unanimitate; — dar candu venia apoi vorbile de gazeta romana, precătu dlu pretore tacea rubrica se votă foră greutate, unde insa acel observă in tipu de mustare că: „Moi, că voi vré „Albina“ ala dr — lui!“ acolo omeni nostri, representantii comunelor adeca, faceau pitici ca nisice criminali ! si — unu numai cu mare sfiala votau pentru primii altii insa, dora ca să scape de greu a suspiciune, cu mare curajiu cereau stergerea.

„Albina“ aci jocă rol'a lui Cristosu namtea judecatorilor sei jidani; ei căroru a servit, pentru cari s'a sacrificatu, o abnegare. Unde ea cră expresu numita in preliminarii, acolo omenii sciindu inca candu au pus'o si domnului unguru nu pote să-i placa, cam să-vandu o primiu cu căte unul seu döue roturi mai multe. Dar unde nu eră numita, acolo comediu era — chiar tragicomica.

Intr'o comună, (T-micu), voturile sunt despartite tocmai in döue. — (NB! Corespondintele nostru ni afirma că — preotimă nostra mai totu in partea contraria ar fi fost ceea-ce insa noi — spunem drept că nu potomu să credem.) A trebuitu deci să dirime si se decide preotere. Si — sciti acesta cum să aportatu ? — Elu a disu: „Moi, că voi vré „Albina“ pentru că este mare domnia la noi ungurii; dar eu vedu că văz frica de mine; — ei bine la mine nu este frica de voi; eu vreau să fie „Albina““

Ati mai audit